

**Kõkõbì Páũlũ ní sǐi sǐe 'bá
Gälätiyã
vé rĩ pi ní rĩ
Tã búkũ rĩ vé rĩ ã ùlũngará**

Gälätiyã ri ágágá ãngũ nóni ì ní zìjì Tákì rĩ agá. Páũlũ pi Bārúnábã be, kòpi sǐkì ụ'dùkò múké Yèsũ vé rĩ kùrù Gälätiyã vé rĩ pi agásì, sǐ 'bá kárakarà újákì ẹsì Yèsũ ri ẹ'yìzú rá (Ẹzì 13-14). Páũlũ kǐnĩ, 'bá ícókì Múngú ní ãyĩkò sǐe ẹzì 'bá ní ngaá rĩ sǐ ku. 'Bã 'yénjã adri pìrì Múngú ẹndrẹtì gé ẹ'yìngará sǐ, sũ Yãhùdì rĩ pi vé ẹ'bìpì Æbũrãmã tìjì. Cápìtã 5-6 lũ 'bá ní kǐnĩ, 'bã Yèsũ ri ẹ'yì 'bá gí rĩ pi, lǐ Índrì Uleterè rĩ ã ùlũ 'bá ní tã pìrì 'bá ní adrizú Kùrìsìtìyãní rú rĩ nĩ, ã sǐ rì 'bã 'dùkì rì tãimbì Múngú vé rĩ ngaá, ãzini 'bã lǐkì rì 'bã ụrukò lǐlǐ.

Páũlũ sǐ mǒdó Kùrìsìtìyãní Gälätiyã gá rĩ pi ní

¹ Ma Páũlũ ì ní zìjì ímù ẹzì ngaá Yèsũ Kùrìsìtò vé 'bá áyúãyũ ní rú rĩ 'i. Mávè zìngará nǒrì íbì íngá 'bá áda vùgá kuyé, íbì íngá Yèsũ Kùrìsìtò vùgá, ãzini Ẹtẹpì Múngú ìrì ingaápi gǒopi ídri rú drãngará gálésì rĩ vùgá.

² 'Bã má ọgũpìjì Yèsũ Kùrìsìtò ri ẹ'yì 'bá gí, adri 'bá má be trù nǒ 'bée be, 'bá sǐkì ìmi ní mǒdó.

Īmi 'bá Yēsũ ri ẽ'yĩ' 'bá gí kǎnísā āndiāndí āngũ Gālātīyā vé rĩ agá rĩ pi, á sī kòkòbì 'dĩri sée ĩmi ní nĩ.

³ Tākiri, āzini ẹsì múké 'bá Ẹtẹpì Múngú vé rĩ, āzini Úpí Yēsũ Kúrísítō vé rĩ ã adri ĩmi be.

⁴ Úpí Yēsũ Kúrísítō sē 'i drāá ròbòṅṅò rú 'bávé ũnjĩkǎnyā ã tā sī, 'bá pazú tā ũnjí nyòṅkú nōri vé rĩ agásī, sũ 'bá Ẹtẹpì Múngú ní tā ni ỳtĩ rĩ tĩni.

⁵ Ẹ íngúkí Múngú ri mụzú nyonyo. Āmīnā.

Ụ'dúkọ múké áda rĩ, ịri 'yéná ǎlu

⁶ Mā ẹsì ịsú ịzāngā, ĩmi ní koro Múngú ĩmi zìpì ẹsì múké Kúrísítō vé rĩ sī rĩ kuú rá, ĩmi ní gōó ĩmi újá ụ'dúkọ túngú ni vé tā 'dujú ngaá áyu rĩ sī.

⁷ 'Bá urukọ ímúkí ĩmĩ drĩ izaá, kòpì újákí ụ'dúkọ múké 'dĩri ũlũú gòròṅṅò rú, 'bo ụ'dúkọ 'dĩri adri ụ'dúkọ múké Kúrísítō vé ni ku.

⁸ Ụ'dúkọ múké 'bá ní ándúrú ũlũú ĩmi ní gí 'dāri, 'bá āzi ímú dō újá ũlũú túngú, dō ịri mǎlǎyíkǎ íngápì 'bũ gélésī ni yā, dō 'bá āzi yā, dō ma 'i yā, Múngú ã lị ịrivé tā ũnjí.

⁹ Ándúrú á 'yo ĩmi ní rá, á lē gōó ẹndịjì 'yoó ĩmi ní dījì, 'bá āzi ímú dō ụ'dúkọ múké ĩmi ní ándúrú ẹ'yĩjì gí 'dāri újá ũlũú túngú, Múngú ã lị ịrivé tā ũnjí.

¹⁰ Īmi kádō ịsũú, tā má ní rií átá 'dĩ'bée, ma ri átá ǎyĩkò sězú 'bá áda ní? Tā má ní rií átá 'dĩ'bée adri 'yozú kíní, ǎyĩkò sězú 'bá áda ní kuyé, ịri ǎyĩkò sězú Múngú ní. Mā ri té dō tā 'dĩri átá ǎyĩkò sězú 'bá áda ní, má ícò té adrií átí' 'bá Kúrísítō vé ni ku.

Múngú zì Páũlũ ri nĩ

11 Má édrípìì má ómvúpìì, á lě ìmi nĩkí múké 'yozú kínì, ú'dùkọ múké má ní ùlũú ìmi ní 'dĩri íbì íngá 'bá áda vúgá kuyé.

12 Ụ'dùkọ 'dĩri 'bá āzi ímbá ma ānì nĩ kuyé, dōku 'bá áda ùlũ má ní nĩ kuyé. Yẹsũ Kúrísítò i'da 'i má ní ìndrìlìkì agá, ùlũ má ní tã rĩ nĩ.

13 Ìmi nĩkí rá, á ri mēre Yāhúdì rĩ pi vé rĩ 'dujú ngaá. Á ri 'bá Múngú vé rĩ pi ọcụjụ ùnjí ùnjí, á lě kōdō kánísā rĩ izaá.

14 Mēre Yāhúdì rĩ pi vé má ní ùnñì rĩ, béré mávé rĩ gé, 'bá āzi Yāhúdì rĩ pi āsámvú gé 'dīgé ma ndēepi ni 'dāáyo, mēre má é'bípìì pi ní ímbá 'bá ní rĩ, á 'du tã ni 'bāá ũkpó ũkpó.

15 'Bo Múngú 'bā éṣì múké má ní, ìpě ma ísú tìkì drĩ ma kuyé. Múngú ụsũ,

16 i'da 'i Mvọpì Yẹsũ ri má ní, mâ mụ rí ú'dùkọ múké Yẹsũ vé tã sī rĩ ùlũú 'bá adri' 'bá Yāhúdì rú ku rĩ pi ní. Tã 'dĩri má ísú íngázú 'bá áda vúgá kuyé.

17 Á mụ Yẹsũ vé 'bá áyúāyũ adri' 'bá má sī drìdrì Yẹrúsālémā gá 'dālé rĩ pi zì tã sī ālunani kuyé, á 'de mụú āngũ Árábì rĩ pi vé rĩ gé. Vùdrì ni gé, má ní gōzú ma újázú mụzú vúlé kūrụ Dāmāsékē vé ándúrú má ní adrizú rĩ gé.

18 Ílì na ā vùdrì gé, má ní 'dezú mụzú Pétēró ri ndrezú Yẹrúsālémā gá 'dālé, 'bá adrikí ìri be caá ú'dú mụdrì drì ni tọwú.

19 'Bo má ísú Yẹsũ vé 'bá áyúāyũ rĩ pi ā urụkọ kuyé, 'bá má ní ísú ndree rĩ 'yẹná Úpì Yẹsũ édrípì

Yôkóbũ* 'i.

²⁰ Á 'yo ãmi ní Múngú ɛndrɛtɪ gé, tã má ní sĩ sêé ãmi ní 'dĩri adri ũnjõ kuyé.

²¹ Vúdrĩ ni gé, má ní gõzú 'dezú mužú ãngũ Sírĩyã vé rĩ gé, ãzini ãngũ Kĩlĩkiyã vé rĩ gé.

²² 'Bo 'bá Kúrísítõ ri ɛ'yĩ' 'bá ãngũ Yũdáyã vé rĩ agá 'dãlé rĩ pi nĩkĩ ma kuyé.

²³ Kõpi yĩkĩ 'yɛɲá tã má ní riĩ 'oó rĩ ã kũbĩ, 'bá rĩ pi rikĩ 'yoó kɪnĩ “Ágó ándúru riĩpi 'bã ɔcũũpi ũnjĩ ũnjĩ rĩ, ĩri nóni ri ú'dũkõ múké ĩri ní kõdõ lēé izaá rĩ ũlũ 'bá rĩ pi ní.”

²⁴ Kõpi íngúkĩ Múngú ri ãní rá mã tã sĩ.

2

Yésũ vé 'bá áyũũyũ rĩ pi ã'yĩkĩ tã Páũlũ ní ímbá rĩ rá

¹ Kúru ílí mužrĩ drĩ ni sũ ã vúdrĩ gé, á gõ mužú Yêrúsálémã gá 'dãá dđĩ, 'bá mužkĩ Bãrũnábã be, á jĩ Tĩtõ ri mužú ĩndĩ.

² Á 'de mužú 'dãá, ã'diãtãsiyã Múngú i'da má ní nĩ kĩnĩ, mã muž. Á ca mužú drĩkoma Yãhũdđĩ rĩ pi vé Yésũ ri ɛ'yĩ' 'bá gĩ rĩ pi ĩsũ Yêrúsálémã gá 'dãá, má ní ú'dũkõ múké má ní riĩ ũlũú 'bá adri' 'bá Yãhũdđĩ rú ku rĩ pi ní rĩ ũlũzú kõi pi ní. Á 'dũ tã 'dĩri ngáá 'dĩni lũzú kɪnĩ, ú'dũkõ má ní ũlũú 'dĩri 'bá ãzi ã ɔwũ rĩ ku, ɛzi má ní ngáá 'bá adri' 'bá Yãhũdđĩ rú ku rĩ pi ãsãmvú gé rĩ ã drã rĩ kána ku.

* **1:19** 1:19 Yôkóbũ: Yôkóbũ cápĩtã 'dĩri agá rĩ ĩri Yésũ vé ɛdrĩpi, ĩri 'bá Yésũ ri ɛ'yĩ' 'bá gĩ Yêrúsálémã gá rĩ pi vé drĩkoma. 'Í lã ɛzi 15:12-21; 21:18-19.

³ Títõ 'bá ní muú ĩri be rĩ adri Yähúđǵú kuyé, ĩri Ğirĩkǵú, lĩkĩ ágélé ni ě tị kuyé, 'bo drĩkoma rĩ pi mĩkĩ ĩri sēé ágélé ni ě tị lịj ũkpō sĩ kuyé.*

⁴ Á mu Yērúsālémã gá 'dǵá, ǵ'điǵtǵsĩyǵ Yähúđǵ ưưkō ũsũ'bá kĩnĩ, ĩ ẽ'yĩkĩ Kúrísítō Yēsũ ri gĩ rĩ pi ífĩkĩ 'bǵ ǵsǵmvú gé, đrĩwǵlǵ Yēsũ Kúrísítō ní sēé 'bá ní rĩ izaǵ 'đĩsĩ rá, kōpi lēkĩ 'bǵ 'bǵǵ adrii túgẽrĩ rú rii tǵĩmbĩ Yähúđǵ rĩ pi vé rĩ 'đụđ ńgǵǵ.

⁵ 'Bo 'bǵ ǵ'yĩkĩ kōpivé tǵ 'đĩri ǵluńǵni kuyé, 'bǵ lēkĩ ú'đúkō múké ǵđǵ 'đĩri ǵ ǵwĩ adrii ĩmĩ ẽsĩ ǵǵ.

⁶ 'Bǵ ní 'bǵ úmúńǵǵǵ gǵ Yērúsālémã gǵ 'dǵǵ, 'bǵ đrĩkoma rú rĩ pi 'bǵkĩ tró tǵ ǵzi tǵ má ní ũlũú 'đĩ'bée đrĩgé kuyé. Múńǵú mĩlé gǵ, 'bǵ rĩ pi céré trótró, kúru ǵ 'đụ đrĩkoma rĩ pi vé tǵ 'bǵǵ tǵ ǵmbúgú rú kuyé.

⁷ Kōpi ǵ'yĩkĩ rá kĩnĩ, Múńǵú pē ma muú ú'đúkō múké rĩ ũlũú 'bǵ adri'bǵ Yähúđǵ rú ku rĩ pi ní, sũ ĩri ní Pétēró ri pēé muú ú'đúkō múké ǵlu ǵlu 'đĩri ũlũú Yähúđǵ rĩ pi ní rĩ tịnị.

⁸ Múńǵú Pétēró ri pēepi muúpi ú'đúkō múké rĩ ũlũúpi Yähúđǵ rĩ pi ní 'đĩri, ĩri nóni ri ma ǵyú ú'đúkō múké rĩ ũlũú 'bǵ adri'bǵ Yähúđǵ rú ku rĩ pi ní.

⁹ Yōkóbũ pi Pétēró be, Yũwǵnĩ sĩ, kōpi ǵgófē kǵnĩsǵ vé rĩ, kōpi yĩkĩ ẽsĩ múké Múńǵú ní sēé má ní rĩ vé tǵ rá, kōpi ẽzĩkĩ 'bǵ Bǵrũnǵbǵ be đrĩ ĩrĩ sĩ. Lũzú kĩnĩ, kōpi ǵ'yĩkĩ tǵ Yēsũ Kúrísítō vé

* **2:3** 2:3 Ágélé ě tị lịńǵǵǵ: Múńǵú lũ ǵbũrǵmǵ ní kĩnĩ, ǵńjĩ ǵgō ǵbũrǵmǵ vé rĩ pi adriki đō caǵ ú'đụ ǵrō gĩ, lē ǵ ũlĩkĩ kōpi ǵ ǵgélé ě tị rá, lũzú kĩnĩ, kōpi ǵńjĩ Múńǵú vé ni. 'Bǵ rĩ ǵ'yĩ đō 'ĩ ǵgélé ě tị sēé lịj gĩ, ĩri tǵĩmbĩ Mósē vé rĩ 'đụ ńgǵ. 'Í lǵ l'đóngǵǵǵ 17:9-14; Ẽzĩ 15:1-5.

'bá ní ímbá rĩ rá, āzini kōpi ętĩkĩ rá kınıĩ, 'bâ ũlũkĩ ú'dúkó múké rĩ mužú 'bá adri'bá Yāhúđĩ rú ku rĩ pi ní, ĩ ĩvé rĩ ũlũ mužú Yāhúđĩ rĩ pi ní.

¹⁰ Tā kōpi ní zĩĩ rĩ, kōpi kınıĩ, ícó dō rá, lē 'bâ kokĩ Kūrīsītīyānĩ adri'bá Yęřúsālémā gá, ngá ākó rĩ pi ē ĩzā, tā 'dĩri má ęsĩ agá nōlé anigé má ní lēē 'oó rĩ.

Páulũ átá tã Pétěró drĩgé ũkpó ũkpó

¹¹ Pétěró kã ícá Ānītīyókã gá nōlé, á 'yo tã rĩ drĩ ni gé, ā'diātāsīyā tã ĩri ní 'oó rĩ ũnjĩ.

¹² 'Bá ímũ'bá Yókóbũ vé āngálésĩ rĩ pi ní drĩ ícázú kuyé rĩ gé, Pétěró ri ínyá nyaá† 'bá adri'bá Yāhúđĩ rú ku rĩ pi be trũ. 'Bo 'bá 'dĩ'bée kã ícá, gō 'i njeé fũú 'bá adri'bá Yāhúđĩ rú ku rĩ pi āsámví gé sĩ rá, ā'diātāsīyā 'o ũřĩ sĩ Yāhúđĩ 'yo'bá kınıĩ, Kūrīsītīyānĩ adri'bá Yāhúđĩ rú ku rĩ pi ā úlĩkĩ kōpi ā ágélé ē tĩ rá rĩ sĩ.

¹³ Yāhúđĩ urũkọ adri'bá Kūrīsītīyānĩ rú rĩ pi í'dókĩ tã rĩ 'oó sũ Pétěró ní 'oó rĩ tĩnĩ, kōpi gōkĩ ínyá nyangárá 'bá adri'bá Yāhúđĩ rú ku rĩ pi be rĩ kuú rá. Tã kōpi ní 'oó 'dĩri sē Bārúnábā 'de kpá riĩ tã rĩ 'oó sũ kōpi ní 'oó rĩ tĩnĩ.

¹⁴ Má kã mužú ndreé kōpi 'dukĩ ú'dúkó múké áda rĩ vé tã ngaá pĩrĩ kuyé, má ní 'yozú Pétěró ní kōpi ęndreřĩ gé 'dĩgé, “Mi Yāhúđĩgú, 'bo mi ri tã rĩ 'du nga sũ 'bá adriipi Yāhúđĩ rú ku rĩ tĩnĩ. Ngá mí ní rizú Kūrīsītīyānĩ adri'bá Yāhúđĩ rú ku

† **2:12** 2:12 Ínyá nyangárá: Tāĩmbĩ Mósē vé rĩ ā'yĩ Yāhúđĩ rĩ pi ā nyakĩ ānyāpá urũkọ'bée ku. Tã 'dĩri sē Yāhúđĩ rĩ pi ní ínyá nyazú 'bá adri'bá Yāhúđĩ rú ku rĩ pi be ku ānĩ. 'Í lā Dětōrōnómē 14:1-21, ęzĩ 10:9-15.

rĩ pi mĩzú mēre Yāhúđĩ rĩ pi vé rĩ 'duzú ngazú rĩ
ã'di?

15 “Bâ nõ'bée, Yāhúđĩ rĩ pi tĩkĩ 'bâ nĩ, 'bá adrikĩ
sũ 'bá adri'bá Yāhúđĩ rú ku ũnjĩkányā 'o'bá rĩ pi
tĩnĩ ku.

16 'Bá nĩkĩ á má rá 'yozú kínĩ, 'bá āzi ícọ adriĩ
pĩrĩ Múngú ẹndrẹtĩ gé ĩri ní tǎĩmbĩ rĩ 'duđú ngaá
rĩ sĩ ku, 'bá rĩ ícọ adri pĩrĩ Múngú ẹndrẹtĩ gé,
ĩri ní Yésũ Kúrísítõ 'bâ paápi rĩ ẹ'yĩ rĩ sĩ. Tā
ni sĩ, 'bá ní kpá ẹsĩ 'bāzú Kúrísítõ Yésũ drĩgẹ
ānĩ, 'bâ adrikĩ rĩ ānĩ pĩrĩ Múngú ẹndrẹtĩ gé, adri
'yozú kínĩ 'bá ní tǎĩmbĩ rĩ 'duđú ngaá rĩ sĩ kuyé.
Ā'diātāsīyā 'bá rĩ ícọ adriĩ pĩrĩ ĩri ní tǎĩmbĩ rĩ
'duđú ngaá rĩ sĩ ku.

17 “Bá 'bākĩ dō ẹsĩ Kúrísítõ ri ẹ'yĩzú, ĩri sē
'bâ adri pĩrĩ Múngú ẹndrẹtĩ gé, 'bo 'bâ drĩ ri
ũnjĩkányā 'o, 'dĩri nyo lū 'yozú kínĩ, Kúrísítõ sē
'bá fĩ ũnjĩkányā 'oó nĩ? Adri 'dĩni ku!

18 'Bo á gō dō fĩ tǎĩmbĩ Yāhúđĩ rĩ pi vé rĩ 'duđú
ngaá ĩndĩ, tǎĩmbĩ rĩ lū 'yozú kínĩ, á 'o ũnjĩkányā
gĩ, ā'diātāsīyā á 'du tǎĩmbĩ rĩ ngaá céré kuyé.

19 Ọtụ á ri adriĩ tǎĩmbĩ rĩ ā pálé gá, 'bo kâ ma
ọyụ tǎĩmbĩ rĩ agásĩ, á gō tǎ Múngú vé rĩ 'duđú
ngaá rá.

20 Yésũ Kúrísítõ kǎ drǎá pẹtĩ alambaku sígẹ
'dǎá, 'du mávé rụ 'bá ũnjĩkányā 'ozú nōri gbǎá
pẹtĩ alambaku sígẹ 'dǎá ĩndĩ. Má adri nóni sũ
má ní adriĩ ũkụ rĩ tĩnĩ ku. Nóni Kúrísítõ ri adri
má agá. Má ní rizú adrizú vũ drĩgẹ nōgó rĩ gé,
ma ri ẹsĩ 'bā Múngú Mvọpĩ ma lēpi lēlē rĩ drĩgẹ,
āzini drǎápi mávé tǎ ũnjĩ sĩ rĩ drĩgẹ.

21 Má ícó ẹ̀sì múké Múngú ní 'bâ pazú ùnjĩkǎnyǎ agásì 'dĩri gǎá ku, té dǒ adringárá pìrì Múngú ẹ̀ndrẹ̀tì gé rĩ ì ịsù tǎĩmbị Mósè vé rĩ ǎ 'dụngárá ǎ tǎ sǐ, drǎngárá Yẹ̀sũ Kúrísítǒ vé rĩ té adri ẹ̀zì ǎkó."

3

Tǎĩmbị ícó sēe 'bá rĩ ícá pìrì nĩ ku

1 Ìmi 'bá Gālātīyǎ vé 'dĩ'bée, ìmi azakaza rú! 'Bá ìmì drì izaápì 'dínì rĩ ǎ'dì 'ì? Má ùlũ ìmi ní Yẹ̀sũ Kúrísítǒ vé gbǎngárá pẹ̀tì alambaku sígẹ̀ rĩ vé ífífí uletere rá.

2 Á lẹ̀ ìmi lǔkí má ní, ìmi ịsúkí Múngú vé Índrì Uletere rĩ ìmi ní tǎĩmbị Yǎhúdị rĩ pì vé rĩ 'dụụ ngaá rĩ sǐ yǎ, dǒku ìmi ní tǎ Yẹ̀sũ Kúrísítǒ vé ì ní ùlũú rĩ yị, ìmi ní ìri ẹ̀'yị rĩ sǐ?

3 Ngá sēepì ìmi ní adrizú azakaza rú 'dínì rĩ ǎ'dì? Ìmi 'bá Yẹ̀sũ ri ẹ̀'yì 'bá gí 'dĩ'bée, ìmi kǎ tǎ rĩ í'dó, Índrì Uletere rĩ ri ìmì drì koó nĩ múkényǎ rú. Ngá ìmi ní gǒó ìmi 'bǎzú adrizú pìrì ùkpǒ ìmivé rĩ sǐ rĩ ǎ'dì?

4 Ìmi nyakí ìzǎngǎ Yẹ̀sũ ǎ rú sǐ ambamba, ìzǎngǎ ìmi ní nyaá 'dĩri ǎ drǎ rí kuú kána?

5 Múngú sē ìmi ní Índrì Uletere rĩ nĩ, ǎzini 'o tǎ ǎyǎzú ǎyǎyǎ ìmi ǎsámvú gé nĩ. 'O tǎ 'dĩri 'dínì, ìmi ní tǎĩmbị Yǎhúdị rĩ pì vé rĩ 'dụụ ngaá rĩ sǐ yǎ, dǒku ìmi ní tǎ Yẹ̀sũ Kúrísítǒ vé ì ní ùlũú rĩ yị, ìmi ní ìri ẹ̀'yị rĩ sǐ?

6 Búkū Múngú vé rĩ átá Ābūrámā* vé tã 'dĩni, "Ābūrámā ẹ'yĩ Múngú ri rá, sē Múngú ǎ'yĩ ĩri adrii 'bá pịrị 'í ẹndrẹtị gé."

7 Lē ĩmi nĩkí áamá múké 'yozú kìnĩ, 'bá ẹsị 'bǎapi Múngú drịgé, sũ Ābūrámā ní 'bǎa rĩ tịnị rĩ, ĩ ĩri zị mvá Ābūrámā vé ni.

8 Sĩkí tã 'dĩri kú ịnógósị Búkū Múngú vé rĩ agá kìnĩ, 'bá adri' 'bá Yāhúdị rú ku ẹsị 'bǎ' bée Múngú drịgé rĩ pi, Múngú ri kọpi 'bǎ adri pịrị, kọpi ní ẹ'yĩ gí rĩ sĩ. Múngú átá ụ'dúkọ múké 'dĩri Ābūrámā ní kìnĩ, "Bá ǎngũ rĩ pi agásĩ rĩ pi ǎrěvú céré úmvúlésĩ tǎkiri ịsụ ینگázú mí vúgá."

9 'Dĩri lũ 'yozú kìnĩ, 'bá ẹsị 'bǎapi Múngú drịgé rĩ, ĩri tǎkiri ịsụ, sũ Ābūrámā ní ịsụ rĩ tịnị, ǎ'diātāsīyā Ābūrámā 'bǎ ẹsị Múngú drịgé.

10 'Bo 'bá 'yo' 'bá kìnĩ Múngú ri ĩ 'bǎ adri 'bá pịrị ĩ ní rií Yāhúdị rĩ pi vé tǎimbị 'duụ ngaá rĩ sĩ rĩ pi, ĩ ímụ kọpi tri rá, ǎ'diātāsīyā sĩkí búkū Múngú vé tǎimbị vé rĩ agá kìnĩ, "Bá céré tǎimbị rĩ 'du' 'bá nga' 'bá pịrị ku rĩ pi, ĩ ímụ kọpi tri rá."

11 Ádarú 'bá rĩ ícọ adrii pịrị Múngú ẹndrẹtị gé tǎimbị rĩ vé tã sĩ ku, ǎ'diātāsīyā sĩkí Búkū Múngú vé rĩ agá kìnĩ, "Bá tã be pịrị Múngú ẹndrẹtị gé rĩ, ĩrivé ẹ'yīngára ri sē ĩri tã 'o pịrị."

12 Lẹtị ẹ'yīngára vé rĩ, ĩri tǎngú. Lẹtị tǎimbị vé rĩ, ĩri kpá tǎngú, ǎ'diātāsīyā búkū tǎimbị vé rĩ kìnĩ, "Bá tǎimbị rĩ 'duụpi ngaápi rá rĩ, ĩri tǎimbị

* 3:6 3:6 Ābūrámā: ĩri kùkùrị Yāhúdị rĩ pi vé ni. 'Í lǎ 'dóngára 12:25. 3:6 3:6 'dóngára 15:6 3:8 3:8 'dóngára 12:3; 18:18; 22:18 3:10 3:10 Dětōrōnómē 27:26 3:11 3:11 Ābākúkā 2:4

rĩ ru tĩtĩ.”

¹³ Kâ Yēsũ Kúrísitō ri gbãá peṭi alambaku† sǐgé gí, pa 'bâ tâ tãimbĩ rĩ ní 'yoó kǐnĩ ĩ 'bâ tri rá rĩ agásĩ gí, 'du tâ ĩ ní 'bâ trizú rĩ 'bãá 'ĩ ru' 'bá gá gí, ã'diãtãsiyã sĩkĩ Búkũ Múngú vé rĩ agá kǐnĩ, “'Bá ĩ ní 'yĩ drãá peṭi sǐgé rĩ, trikĩ ĩri gí.”

¹⁴ Yēsũ pa 'bâ, 'bâ ʒsúkĩ rĩ tãkĩri Múngú ní ótú sēē Ābūrámã ní 'dãri, 'bá adri' 'bá Yãhũdĩ rú ku rĩ pi ē ʒsúkĩ rĩ kpá ĩndĩ, kúru 'bâ Yēsũ ri ẽ'yĩ' 'bá gí rĩ pi, 'bâ ʒsúkĩ rĩ Índrí Uleterē ĩ ní eziĩ 'dãri bēnĩ.

Tãimbĩ Mósē vé rĩ ãzini tâ Múngú ní eziĩ rĩ

¹⁵ Má ẽdrĩpiĩ má ómuvũpiĩ, á lē tâ má ní átá 'dĩri ũ'bĩĩ ĩmi ní tâ 'bá rĩ pi ní riĩ 'oó rĩ sĩ, 'bá ĩrĩ pi ruĩkĩ dō ũndĩ, 'bá ãzi ícó ũndĩ rĩ ŋóó ku, dōku ícó ãzi ni 'bãá drĩ ni gé ku, ĩri áwĩ adri sũ kōpi ni ruĩ gí rĩ tĩni.

¹⁶ Múngú eziĩ tâ rĩ Ābūrámã ní, ãzini mvá ĩrivé úyú agá rĩ ní. Búkũ Múngú vé rĩ agá, Múngú eziĩ tâ rĩ “'bá kárakarã pi ní” kuyé, eziĩ “mvá ĩrivé úyú agá rĩ ní” ífifi ní 'bá ãlu, 'bá rĩ Kúrísitō 'i.

¹⁷ Tã má ní átá rĩ, ĩri 'dĩni, tãimbĩ rĩ imũkĩ sēē íli mũdũrũlũ sũ pũkũ na (430) ã vudrĩ gé, ʒsúzú ãkũdē Múngú ru ũndĩ Ābūrámã be drĩdrĩ gí. Tãimbĩ ĩ ní sēē vúlé rú rĩ ŋō ũndĩ Múngú ní ruĩ Ābūrámã be rĩ ku, tãimbĩ rĩ újá tâ Múngú ní eziĩ Ābūrámã ní rĩ ku.

3:12 3:12 Lẹvĩtikã 18:5 † **3:13** 3:13 Peṭi alambaku: 'Bá Rómã vé rĩ pi ri 'bá tâ 'o' 'bã ũnjĩ rĩ pi gbã mūsũmãrĩ sĩ peṭi alambaku sǐgé, ĩri sã 'du ãco kōpi íbĩ drã ndō, kōpi ʒzãngã nya ambamba drãngará rĩ gé. **3:13** 3:13 Dětörönómē 21:23 **3:16** 3:16 Í'dóngará 12:7; 13:15; 24:7

18 Té dō 'bâ tākiri ídri 'dáni'dáni vé rĩ ịsụ 'bá ní rií tǎimbị rĩ 'duụ ngaá rĩ sị, Múngú ẹzi té Ǽbūrámā ní ídri 'dáni'dáni rĩ vé tǎ ku. 'Bo Múngú ẹzi tǎ rĩ Ǽbūrámā ní ívé ẹsị múké rĩ sị.

19 Údékí tǎimbị rĩ ǎ'di ǎ tǎ sị? Údékí tǎimbị rĩ ẹ i'da rí tǎ ũnjí 'bá rĩ pi ní rií 'oó rĩ. Tǎimbị Múngú ní údé 'dĩri adri ca lókí Yẹsụ Kúrísító ní ícázú rĩ gé, ịri mvá Múngú ní tǎ ni ẹzi Ǽbūrámā ní rĩ. Múngú áyú mǎlǎyíkǎ rĩ pi tǎimbị rĩ jị sẹ Mósẹ drịgé, Mósẹ ní kúru tǎimbị rĩ sẹzú 'bá rĩ pi ní.

20 'Bá 'bá ịrị pi ǎsámvú ícipi rĩ, 'du 'bá ǎlu vé tǎ ngaá ọ'dụkụle ku, ịri kọpivé tǎ 'du nga ịrịtrọ. 'Bo Múngú ri 'yéńá ǎlu.

21 Tǎimbị Múngú ní údé rĩ pi tǎ ịri ní ẹzi rĩ be, kọpi nyo ị ǎsámvú gé sị ari'ba rú? Kọpi adrikí ari'ba rú ku. Dō tǎimbị ị ní údé rĩ, 'bá rĩ pi ẹ ịsúkí rí ídri 'dáni'dáni rĩ ǎní, 'bá rĩ pi té kōdō ícọ adri pịrị Múngú ẹndrẹti gé kọpi ní tǎimbị rĩ 'duụ ngaá rĩ sị.

22 'Bo Búkū Múngú vé rĩ lū 'bá ní uletere kīnī, 'bá vū drịgé rĩ pi ǎrẹvú céré ũnjikǎnyǎ ású kọpi gí, kúru lẹ kọpi ẹ ẹ'yíkí Yẹsụ Kúrísító ri, Múngú ǎ sẹ rí ídri 'dáni'dáni 'í ní tǎ ni ẹzi rĩ kọpi ní.

23 'Bá ní drị Yẹsụ ri ẹ'yịzú kuyé rĩ gé, tǎimbị rĩ 'yī 'bá pá tịtị, cimgbá lókí Múngú ní tǎ 'bá ní Yẹsụ Kúrísító ri ẹ'yịzú rĩ i'dazú rĩ gé.

24 Tǎimbị rĩ ri 'bá ịmbá nī, ịri ri 'bá drị ko muzú Yẹsụ Kúrísító vúgá nī, ǎní 'bá adrikí rí 'bá pịrị, 'bá ní Yẹsụ ri ẹ'yị gí rĩ sị.

25 Nóni 'bá ẹ'yíkí Yẹsụ Kúrísító ri gí, tǎimbị Mósẹ vé rĩ ícọ 'bá drị koó nī ku.

'Bá Yēsũ Kúrísítō ri ẹ'yĩ' bá gí rĩ pi nóni anji Múngú vé ni

²⁶ Īmi 'bá Kúrísítō Yēsũ ri ẹ'yĩ' bá gí 'dĩ' bée, ĩmi nóni anji Múngú vé ni.

²⁷ Īmi rúkí dō bātízīmũ gí, ĩmi ĩkpākí nóni ĩmi títí Yēsũ Kúrísítō ā rú' bá gá gí.

²⁸ 'Bá rĩ dō Yāhúdīgú yā, dō Gĩrĩkīgú yā, dō tũgěřĩ yā, dō adri tũgěřĩ ku yā, dō 'bá ágó yā, dō 'bá ũkú yā, ĩmi céré 'bá ālu Kúrísítō Yēsũ rú' bá gá.

²⁹ Īmi ní nóni adrií 'bá Kúrísítō vé ni rĩ sĩ, ĩmi nóni anji Ābūrámā vé ni, ĩmi tā Múngú ní ẹzií Ābūrámā ní rĩ řsú rá.

4

¹ Á lě tā rĩ 'yoó 'dini, mváná rĩ vé ẹtẹpi drā dō řsú mváná rĩ drĩ mādāñá, mváná 'dĩri gō ẹtẹpi vé ngá rĩ pi ẹ tị rụ céré nĩ. Ngá ẹtẹpi vé rĩ pi ā adrikí dō řrivé ni drāāāsīyā, vúlé nōlé, mváná 'dĩri adri sũ tũgěřĩ tịni.

² Ā'diātāsīyā mváná rĩ, řri adri 'bá řri úcépi rĩ drígé, cĩmgbá lókí tā ọtú ẹtẹpi ní ẹzií, řri ímú ngá rĩ pi ẹ tị rụ nĩ rĩ gé.

³ Tā 'dĩri sũ nyo riípi 'i ngaápi 'bā rú' bá gá rĩ tịni. Yēsũ ní drĩ ícázú kuyé rĩ gé, 'bā Yāhúdĩ rú, 'bá adrikí sũ mváná mbaápi 'bá āzi drígé rĩ tịni, 'bá adrikí tāimbí rĩ drígé sũ tũgěřĩ tịni, 'bá rikí yĩkĩ 'bá áda vé ni ũbĩ mụzú áyu.

⁴ Sā Múngú ní útú rĩ kã ícó, řpě ívé Mvā Yēsũ ri, 'bá ũkú tị řri nĩ. Tíkí řri Yāhúdīgú rú tāimbí Mósē vé rĩ ā pálé gá.

⁵ Ímú nóni 'bâ paá adringará tǎimbĭ rĭ drĭgé tǔgĕrĭ rú rĭ agásĭ gí, 'bâ anji rú, 'bâ ĩsúkĭ rĭ ngá Múngú ní lĕé sĕé 'bá ní rĭ pi ārĕvú céré.

⁶ Nóni ĩmi ní adrií anji Múngú vé ni rĭ sĭ, Múngú ĩpĕ 'ĭ Mvópĭ vé Índrí ímú fĭí adrií ĩmĭ ěsĭ agá, Índrí rĭ lŭ 'bá ní kĭnĭ, “Múngú, mi 'bá Ētĕpĭ.”

⁷ Āní ĩmi adrikí nóni tǔgĕrĭ ku, ĩmi anji Múngú vé ni. ĩmi ní adrií anji Múngú vé ni rĭ sĭ, Múngú ri ngá ārĕvú 'í ní ẹzĭ ĩmi ní rĭ sĕ rá.

Lĕ ĩmi kukí ĩmi kú tǎimbĭ Mósĕ vé rĭ drĭgé tǔgĕrĭ rú ku

⁸ ĩmi adri'bá Yāhŭdĭ rú ku 'dĭ'bĕe, ĩmi ní ándúró Múngú ri nĭĭ kuyé rĭ gé, ĩmi adrikí kuú tǔgĕrĭ rú úrí ĩ ní ĩnjĭ múngú rú rĭ pi drĭgé.

⁹ 'Bo nóni ĩmi nĭkĭ Múngú ri gí, dōku ma 'yo, Múngú nĭ ĩmi gí. Ngá ĩmi ní lĕzú ĩmi újázú gōzú tǔgĕrĭ rú tā 'dĭ'bĕe 'dŭzú ngazú, āzini úrí nyōḡkú nōri vé rĭ pi vé tā 'dŭzú ngazú rĭ ā'di?

¹⁰ ĩmi ri Yāhŭdĭ rĭ pi vé ń'dŭ ńrŭkō'bĕe ĩnjĭ, mbāá ńrŭkō'bĕe ĩnjĭ, lókĭ ńrŭkō'bĕe ĩnjĭ, āzini ílí ńrŭkō'bĕe ĩnjĭ.

¹¹ Mā ěsĭ ĩsú ĩzāngā tā ĩmi ní rií 'oó 'dĭ'bĕe sĭ, índrĕzú má iza mā sâ ẹzĭ ngazú ĩmi ní.

¹² Má ědrĭpĭĭ má ńmvúpĭĭ, á mā ĩmi drĭ ĩrĭ sĭ, lĕ ĩmi ĩnjĕkĭ ĩmi ĩfŭú tǎimbĭ Mósĕ vé rĭ agásĭ āmvé, adrií sŭ má tĭnĭ, ā'diātāsĭyā má ĩnjĕ ma ĩfŭú tǎimbĭ rĭ agásĭ, ímú adrií sŭ ĩmi ní ándúró adrií, ĩmi ní tǎimbĭ rĭ nĭĭ kuyé rĭ gé rĭ tĭnĭ. Ọtú ĩmi 'okí ma ũnjĭ kuyé.

13 Má ní ụ'dụkọ múké Kúrísítō vé rĩ jìzú ùlǔzú ìmi ní dr̄dr̄r̄ rĩ gé, ádarú ìmi n̄kí rá 'yozú kínĩ, ma dr̄a be.

14 Má ụs̄s̄ má k̄nĩ t̄nâ má ní adrií dr̄a rú rĩ s̄i, ìri ìmi ní ìzāngā s̄ē ìmî ẹs̄i agá, 'bo ìmi ḡakí ma kuyé, ìmi ẹ'yíkí ma s̄ũ mālāyíkā Múngú vé ni t̄n̄i, āzini Kúrísítō Yẹs̄s̄ t̄n̄i.

15 Ándúrú āyīkō ga ìmî ẹs̄i agá tré tré, 'bo nóni ìmivé āyīkō gō adrií 'dāáyo ās̄i? Á n̄i rá ándúrú ìmi l̄ékí ma agaá rá, té ẽ ícọ dō rá, ìmi té ìmî m̄i unje s̄ēé má ní, m̄a ndre rí āngū ān̄i.

16 Má ní t̄a áda r̄i ùlǔú ìmi ní r̄i s̄i, ìmi ní nóni ma 'd̄uzú 'b̄azú ār̄i'ba ìmivé ni rú ān̄i?

17 'Bá āngū ímbá'ba l̄et̄i ũn̄j̄i s̄i, l̄ē'ba ìmi ũb̄ikí Yāhūd̄i r̄i pi vé t̄āimb̄i áyu 'd̄i'b̄ée, k̄opi úvá be l̄ézú ìmi úb̄ézú, 'bo t̄a k̄opi ní l̄ēé ìmi 'okí 'd̄iri adri múké ku. K̄opi l̄ékí ìmi ḡũú 'b̄a r̄i'ba gá s̄i āmvé, k̄opi l̄ékí nd̄ēé ni ìmi rikí ìvé t̄a ȳīi áyu.

18 Múké ni, l̄ē ìmi 'b̄akí úvá rizú t̄a múké 'ozú s̄a be cére, adri 'yozú kínĩ, ìmi m̄a r̄i'ba ndre ũgbále ká 'd̄ini ku.

19 Má an̄ji r̄i, ma ri ìzāngā nya ìmi t̄a s̄i, s̄ũ ũkú mvá t̄īpi r̄i vé 'a ní ásó, ìri ní ìzāngā nyaá ān̄i r̄i t̄n̄i, ma ìzāngā r̄i nya c̄imgbá ìmi ní t̄a Kúrísítō vé r̄i 'd̄uzú ngazú ẹs̄i be ālu r̄i gé.

20 L̄ē té k̄odō āndr̄ū m̄a adri ìmi ās̄āmvú gé 'd̄īi ìnd̄i, m̄a új̄a r̄i m̄avé ụ'dụkọ má ní átázú r̄i, t̄a ìmi ní 'oó r̄i fi má dr̄igé kuyé, á n̄i kuyé m̄a 'o r̄i ìmi íngóni?

Nāpí Āgārā pi vé Sārā be r̄i

21 Ī ndrekí drī ká, ĩmi ʊrukō áwíkí ʔsĭ 'bǎá kuú tǎĭmbĭ Mósē vé rĭ drĭgé, ĩmi nĭkĭ nyo tǎ tǎĭmbĭ rĭ ní 'yoó rĭ rá?

22 Búkū tǎĭmbĭ vé rĭ agá sĭkĭ kĭnĭ, Ābūrámā ri anji āgō be ĩrĭ, mvá āzi rĭ vé ʔndrĕpĭ tǔgĕrĭ Āgárā 'i, āzi rĭ vé ʔndrĕpĭ jó 'dĭpa Sárā 'i, adri tǔgĕrĭ ku.

23 Mvá ālu rĭ, ũkú tǔgĕrĭ rú rĭ tĭ yĭkĭ 'bá áda vé ni sĭ. Mvá āzi rĭ, ũkú jó 'dĭpa rĭ tĭ nĭ, ā'diātāsĭyā Múngú ʔzi tǎ ni nĭ.

24 Tǎ ũkú ĩrĭ 'dĭ'bée vé rĭ lū ũndĭ Múngú ní rujú ĩrĭ rĭ pi vé tǎ. Ũndĭ ālu rĭ, Múngú ní tǎ ni lūú Mósē ní írā Sĭnáyĭ vé rĭ drĭgé 'dǎá rĭ, ũndĭ rĭ sē tĭkĭ anjĭnǎ rĭ pi tǔgĕrĭ rú, sŭ ũkú tǔgĕrĭ rú Āgárā ní mvá tĭ tǔgĕrĭ rú rĭ tĭnĭ.

25 Ũkú tǔgĕrĭ rú Āgárā vé tǎ lū írā Sĭnáyĭ adriipi āngŭ Árābĭ rĭ pi vé rĭ agá 'dāri vé tǎ. Írā Sĭnáyĭ ĩndrĕ sŭ Yĕrŭsālémā āndrŭ Yāhŭdĭ rĭ pi ní rií adrií 'a ni gé tǔgĕrĭ rú tǎĭmbĭ rĭ drĭgé rĭ tĭnĭ.

26 'Bo ũkú āzi rĭ jó 'dĭpa Sárā 'i, ĩrivé tǎ lū Yĕrŭsālémā ú'dí 'bŭ gé 'dǎá rĭ vé tǎ, adri tǔgĕrĭ ku. ĩri ʔndrĕpĭ 'bá céré Yĕsŭ ri ʔ'yĭ'bá gĭ rĭ pi vé ni.

27 Búkū Múngú vé rĭ 'yo kĭnĭ,
 “Mi ũkú adriipi úndó rú mvá tĭpi kuyé 'dĭri,
 mí adri āyĭkō sĭ,
 mi ũkú mvá tĭngará āzó 'bĭipi kuyé 'dĭri,
 'í tre ú'dúkō be ʊrŭ 'dǎá āyĭkō sĭ,
 ā'diātāsĭyā ũkú ĩ ní adii adi rĭ, ĩri anji be ndĕ ũkú
 ágó be rĭ rá.”

28 Īmi má édríp̄ij̄i má ọmvúp̄ij̄i, ĩmi újákí nóni ĩmi ícá ú'dí rú gí tā Múngú ní ẹz̄ij̄i Ābūrámā ní rī sī, s̄ij̄i Sárā vé mvá Īsákā* Múngú ní tā ni ẹz̄ij̄i rī t̄ij̄i.

29 'Bo 'bá lē'bá ĩmi 'd̄ukí tāimb̄i rī ngaá áyu rī pi, k̄opi ri nóni ĩmi ọc̄ũ, s̄ij̄i Īsīmāélē ĩ ní t̄ij̄i ȳik̄i 'bá áda vé ni sī rī ní rīi Īsákā ĩ ní t̄ij̄i ũkp̄o Īndrī Uletere rī vé rī sī rī ọc̄ũ rī t̄ij̄i.

30 'Bo Búkū Múngú vé rī k̄inī, “Í dro ũkú túḡer̄i rú 'd̄iri ívé mváná rī be rá, ĩrivé mváná rī ā r̄u rí ā'bú mí ní ímú kuú ũkú jó 'd̄ipa rī vé mváná ní rī ku.”

31 Má édríp̄ij̄i má ọmvúp̄ij̄i, 'bá adrikí anji ũkú túḡer̄i rú rī vé ni ku, 'bā anji ũkú jó 'd̄ipa rī vé ni.

5

Kúrísítō sē 'bá ní dr̄iwālā

1 Kúrísítō ọyu 'bā, sē 'bá ní dr̄iwālā gí. Nóni lē ĩmi tukí pá t̄it̄i, lē ĩmi újákí ĩmi gōo adrii túḡer̄i rú tāimb̄i rī dr̄igé d̄ij̄i ku.

2 Īmi ȳik̄i dr̄i ma ká, ma Páũlū 'i, á lē lūú ĩmi ní 'd̄ini, ĩmi sēkí dō ĩm̄i ágélé ē t̄i úl̄i, Múngú ā ā'yī rí ĩmi ānī, Kúrísítō vé dr̄angárá 'd̄iri ĩmi ní ẹz̄ij̄i ākó.

3 Á lē ẹndij̄i 'yoó ĩmi ní d̄ij̄i, 'bá 'í ágélé ē t̄i sēepi l̄ij̄ipi gí rī, lē ā 'd̄u tāimb̄i Yāhūd̄i rī pi vé rī ār̄evú ngaá céré.

* 4:28 4:28 Īsákā: Īsákā ri mvá Múngú ní ẹz̄ij̄i Ābūrámā ní rī. 'Í lā Í'dóngárá 17-35. 4:30 4:30 Í'dóngárá 21:10

4 Īmi 'bá ri'bá tǎĩmbĩ Yāhúdĩ rĩ pi vé rĩ ũ'bĩ'bá nga'bá Múngú ã 'bã rĩ ĩmi adriĩ ãní 'bá pĩrĩ rú 'dĩ'bée, gũkĩ ĩmi Kúrísítō ã rú'bá gá sĩ ãmvé gĩ, nóni ĩmi apikĩ ẹsĩ múké Múngú vé rĩ sĩ gĩ.

5 Índrí Uleterē rĩ ású 'bá gĩ, 'bá ẹ'yĩkĩ rá, 'bá ri ẹsĩ 'bá rizú tǎ Múngú ní ẹzĩĩ 'yoó kínĩ, 'i ímú 'bá 'bã adri pĩrĩ 'dãri ũtēzú.

6 'Bá Kúrísítō Yēsũ ri ẹ'yĩpi gĩ rĩ, lĩkĩ dō ágélé ni ẽ tĩ gĩ yā, dō lĩkĩ kuyé yā, kōpi céré trōtrō. Tǎ ãmbúgú agaápi rá rĩ, ĩri ẹ'yĩngará ĩmi ní Yēsũ ri ẹ'yĩzú rĩ, ĩri sē ĩmi ĩmi lēlē.

7 Īmi ándúrú ri Yēsũ ã pámvú ũbĩ múkényā rú, 'bá ĩmĩ drĩ izaápi sēzú ĩmi ní ĩrivé tǎ áda rĩ ũbĩzú ku rĩ ã'di 'i?

8 'Bá ĩmĩ drĩ izaápi 'dĩri íbĩ ímú Múngú ĩmi zĩĩpi rĩ vúgálésĩ kuyé.

9 Īmbángará ũnjō vé 'dĩri adri sũ ãkũfĩ mǎdǎnǎ ĩ ní dǎá íwá agá, íwá rĩ íngá ãní kōfútō be rĩ tĩnĩ.

10 Á nĩ ámá rá 'yozú kínĩ, Úpĩ Yēsũ Kúrísítō ri sē tǎ má ní átá nōri ĩmi ícó ẹ'yĩ rá, 'bá ĩmĩ drĩ iza'bá 'dĩ'bée, Múngú ri ímú tǎ lĩ kōpi drĩgē céré.

11 Má ẹdrĩpĩĩ má ọmvúpĩĩ, ma dō ri ĩmi ní ágélé ẽ tĩ lĩngará vé tǎ átá, Múngú ã ã'yĩ rĩ ĩmi ãní pĩrĩ, ngá 'bá ĩmĩ drĩ iza'bá rĩ pi ní ma ọcũzú 'dĩni rĩ ã'di? Má ímbá té dō 'bá rĩ pi kínĩ, ã úlĩkĩ kōpi ágélé ẽ tĩ rá, ẹ'dũkō múké má ní ũlũú Yēsũ vé drǎngará pẹtĩ alambaku sígē rĩ sē kōpi ẽ ẹsĩ ve té ku.

12 Á lē 'bá ri'bá ĩmĩ drĩ iza'bá 'yo'bá kínĩ, ã úlĩkĩ ĩmĩ ágélé ẽ tĩ rá 'dĩ'bée, lē ã udĩkĩ kōpi ã ágélé, kōpi ẽ ícákĩ rĩ 'bǎnǎ rú.

13 Má ẹdrĩpĩĩ má ọmvúpĩĩ, zĩkĩ ĩmi ĩfũú tǎĩmbĩ

Mósē vé rī agásī ímú drīwālā ísú gí. Lē ĩmi í'dúkí drīwālā ĩmi ní ísú 'dīri rizú tā rú'bánōri ní lēé rī 'duzú ngazú ānī áyu ku. Múké ni, lē ĩmi ngakí ězī ĩmi āsámvú gé sī lēngará sī.

¹⁴ Tāĩmbī Mósē vé rī pi ārēvú céré ĩ ní úmú ícá ālu 'dī. Tāĩmbī ālu rī kīnī, “Lē mī lē 'bá mī gārā gá rī, sū mī ní mī rú'baléé rī tīnī”

¹⁵ ĩmi rikí dō ĩmi úcí sī sī, sū ũcógú pi ní rií ĩ úcí rī tīnī, ĩmi ndrekí múké, ĩmi ímú ĩmi íré ĩmi āsámvú gé sī rá.

Tā Índrí Uleterē rī vé rī, āzini tā rú'bánōri vé rī

¹⁶ Á lē lūú ĩmi ní kīnī, lē Índrí Uleterē rī ā ko ĩmī drī nī, ĩri sē ĩmi ícókí tā rú'bánōri ní lēé rī 'dujú ngaá ku.

¹⁷ Á 'yo 'dīni, ā'diātāsīyā tā rú'bánōri vé rī pi úmúkí ĩ tā Índrí Uleterē rī vé rī be ku. Tā Índrí Uleterē rī vé rī pi úmúkí ĩ tā rú'bánōri vé rī be ku. Ógúpī lē ógúpī vé tā ku, ĩri sē tā múké mī ní kōdō ũsūú lēé ngaá rī pi mī ícó ngaá ku.

¹⁸ 'Bo mi dō ri ězī nga Índrí Uleterē rī vé ũkpō sī, mī adri tāĩmbī Mósē vé rī ā pálé gá ku.

¹⁹ Tā rú'bánōri vé rī pi índrékí bá kōpi 'dī: Ówũ 'bāngará, mī 'bāngará 'bá āzi vé ũkú sī, dōku 'bá āzi vé ágó sī, tā 'oó drīnjá sēépi ni,

²⁰ múnjú ĩ ní údé drī sī rī pi ĩnjīngará, ěndrī ndrīngará, ěsī 'bāngará 'bá āzi drīgē ũnjí, āwāngará, ā'yā, jīkó, ĩndrā, acongará,

²¹ ũlē, mérā, úmúnjú vūrā ālu gé rizú tā ũnjí 'ozú rī, āzini tā ũrúko ũnjí 'bá rī pi ní rií 'oó sū 'dī'bée tīnī rī pi. Á 'yo ĩmi ní tā 'dīri sū ándúru

má ní 'yoó ĩmi ní drīdrī rī tīni, 'bá tā 'o'bá 'dīni 'dī'bée, kōpi ícókí ídri 'dáni'dáni rī ísú mālūngā Múngú vé rī agá 'dāá ku.

²² 'Bo ũ'a Índrí Uleterē rī vé rī, ĩri lēngárá, āyīkō, tākíri, tā tangárá mādā sī, ẹsị ídríkídri, adringárá múké, tā 'ongárá mužú pịrị,

²³ tā 'ongárá ẹsị be mādā, āzini ũtēngárá. Tāimbị 'yoópi tā 'dī'bée ũnjí ni 'dāáyo.

²⁴ 'Bá Kúrísítō Yẹsũ ri ẹ'yí'bá gí rī pi gbākí ĩvé ẹbírị rú'bá nōri vé rī pẹtị alambaku ĩ ní Yẹsũ ri gbāzú rī sịgé gí.

²⁵ Nóni Índrí Uleterē rī ní 'bá ní ídri ú'dí sée gí rī sī, lē 'bā 'dukí tā Índrí Uleterē rī ní ũlūú 'bá ní rī ã vúdrī ũbī mužú áyu.

²⁶ Lē 'bā íngúkí 'bā 'yozú kīnī, 'bá ndēkí 'bá ụrụkọ'bée rá 'dīni ku, āzini ẹ ilekí 'bá āzi tā ũnjí sī ku, lē 'bā 'bākí ẹsị ũnjí 'bá āzi vé ngá sī ku.

6

Īmi kokí ĩmi ĩzā ĩmi āsámvú gé sī

¹ Má ẹdrípịi má ómvúpịi, 'bá āzi 'de dō tā ũnjí agá, ĩmi 'bá Índrí Uleterē rī ní ású gí 'dī'bée, lē ĩmi kokí 'bá 'dīri ẹ ĩzā lẹtị múké ni sī, ĩri útúzú ícázú pịrị. 'Bo mí ndre múké, mí 'de rí ũnjíkānyā agá ku bēnī.

² Tā ẹnjịenjị í'dé dō ĩmi drīgégé, lē ĩmi kokí ĩmi ĩzā ĩmi āsámvú gé sī koko. ĩmi kokí dō ĩmi ĩzā ĩmi āsámvú gé sī rá, tā ĩmi ní 'oó 'dīri, ĩri tāimbị Kúrísítō ní lēé ã 'dukí ngáá rī.

³ 'Bá rī dō ri 'i íngú kīnī, 'í ícọ gí, ísúzú ícọ kuyé, 'bá 'dīri ri 'i mị ũ'bā ũgōgōlé rú.

4 Lē 'bá älu älu ä áamá tã 'í ní rií 'oó rĩ ä pámvú ámámã, ē íngú rí 'i tã múké 'í ní 'oó rĩ sī, ä ü'bī ívé tã 'í ní 'oó rĩ 'bá äzi vé 'oó rĩ sī ku.

5 Lē 'bá älu älu ä adri ũkpó ũkpó ẽzi ívé rĩ ngangará gá.

6 Īmi ĩ ní rií ímbá tã Múngú vé rĩ sī 'dĩ'bée, lē ĩmi sēkí ĩmivé ngá 'bá ĩmi ímbápi rĩ ní ĩndĩ.

7 Īmi sēkí 'bá äzi ä ü'bã ĩmî mî ku, 'bá äzi ícô tã Múngú ní lĩ 'bá rĩ pi drĩgé rĩ ideé ku, ä'diätäsīyã 'bá rĩ úri 'í ní rií ĩfũúpi kaápi rĩ ĩkũnã.

8 'Bá úri ũnjĩkãnyã 'ozú rĩ riípi, 'î rü'bá ē ĩsú rí äyĩkô äní rĩ, ĩri úri ĩzãngã nyazú mužú 'dáni'dáni rĩ ĩkũnã, 'bo 'bá úri múké Īndrí Uletere rĩ ní äyĩkô sēepi rĩ riípi rĩ, ĩri úri idri 'dáni'dáni rĩ vé rĩ ĩkũnã.

9 Lē 'bá ändēkí tã múké 'ongará sī ku, äní 'bá ímú úri kaápi múké rĩ ĩkũnã sã múké rĩ gé, 'bá kukí dô ẽzi rĩ ä ngangará kuyé.

10 'Bá ní drĩlé múké ĩsú gí rĩ tĩni, lē 'bã 'okí tã múké 'bá rĩ pi ní céré, agaápi rá rĩ, lē 'bã 'okí tã múké 'bá Yēsũ ri ẽ'yĩ'bá gí rĩ pi ní.

Tã Páülũ ní ẽzi ũdũmbĩtã rĩ

11 Īmi ndrekí tãfĩ má ní sī mî be 'wãrã mã drĩ sī kôkôbĩ 'dĩri agá 'dĩ'bée.

12 'Bá 'yo'bá kinĩ ä úlíkí ĩmî ágélé ē tĩ rá 'dĩ'bée, kôpi ũsũkí kinĩ, ĩ ndēkí ĩmi tã sī céré nĩ. Kôpi lēkí ĩ ĩsúkí ĩzãngã ĩ ní rií tã Kúrísítô vé drãzú petĩ alambaku sígé rĩ ä tã ũlũzú rĩ sī ku.

13 Úlíkí ĩni kôpi ä ágélé ē tĩ rá, 'bo kôpi 'dukí tãimbĩ Mósē vé rĩ ngaá céré kuyé, kôpi ri 'yo, ä úlíkí ĩmî ágélé ē tĩ rá, úlíkí dô gí, ĩri sē kôpi ĩ íngú äní íngúngũ.

¹⁴ Má ícò ma íngú tã ãzi sī ãluḡáni ku, ma 'yéḡá ma íngú 'bávé Úpí Yésũ Kúrísítò vé drāngará peṭi alambaku sígé rī sī. Yésũ vé drāngará peṭi alambaku sígé rī vé tã sī, tã nyõõkú nōri vé rī pi índrékí má ní ẹzị ãkó, ãzini tã mávé rī índré kpá 'bá nyõõkú nōri vé rī pi ní ẹzị ãkó.

¹⁵ Lìkí dō 'bá rī ã ágélé ẽ tị gí, dō lìkí ágélé ni ẽ tị kuyé drããsīyã, adri tã ãmbúgú rú ku, tã agaápi rá rī, ãri mí ní mī ẹsị újázú ú'dí adrizú 'bá Yésũ vé ni.

¹⁶ Ìmi tã ì ní ẹzịì 'dīri 'du'bá nga'bá rá rī pi, ãmi adri 'bá pịrị Múngú vé ni pi, Múngú ri ẹsị ãdríkídri 'bã ãmi ní, ãzini ãri ãmi ní tãkíri sē.

¹⁷ Lē 'bá ãzi ã sē má ní ãzāngã 'dīni ku, ãgbākí ma, ãzini úvìkí ma ãrã sī, ãzó bílé ni mã rú'bá gá anigé, má ní Yésũ ri ẹ'yīì gí rī sī.

¹⁸ Má ẹdrípìì má ọmvúpìì, ẹsị múké 'bávé Úpí Yésũ Kúrísítò vé rī ã adri ãmi be. ãmĩnã.

Ụ'dúkọ Múké Múngú vé rị

Keliko: Ụ'dúkọ Múké Múngú vé rị New Testament+
copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Keliko)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

14717198-957a-524c-b31f-2c3197945b20